

BM-II.059.1.756.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 7048 Pani Posłanki Iwony Marii Kozłowskiej w sprawie zatrudniania osób głuchych, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają prace nad uruchomieniem projektu „Centrum komunikacji”, który będzie realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). Projekt jest kierowany do osób z niepełnosprawnościami oraz tych, które będą je wspierać – zarówno w trakcie realizowania projektu, jak po jego zakończeniu. Planowane jest utworzenie 17 lokalizacji centrum, a także stworzenie aplikacji, która pozwoli na korzystanie z usług Centrum również przez Internet.

Podejmowane działania będą uwzględniały przede wszystkim potrzeby osób z niepełnosprawnościami narządu słuchu, mowy i wzroku, z niepełnosprawnością intelektualną, z problemami zdrowia psychicznego i będące w spektrum autyzmu, a także osób posługujących się polskim językiem migowym (PJM), sposobami komunikowania się głuchoniewidomych (SKOGN), korzystających z transkrypcji mowy na tekst, alternatywnych i augmentatywnych sposobów komunikacji (AAC) oraz tekstów łatwych do czytania i rozumienia (ETR). Celem projektu jest zapewnienie takiego wsparcia w komunikacji, które realnie ułatwi osobom z niepełnosprawnościami codzienne funkcjonowanie.

Celem projektu jest również podniesienie kompetencji kadry tłumaczy i tłumaczek polskiego języka migowego, tłumaczy i tłumaczek przewodników (SKOGN), a także zwiększenie kompetencji specjalistów i specjalistek AAC oraz specjalistów i specjalistek w zakresie ETR.

Usługi świadczone przez Centrum Komunikacji będą realizowane zdalnie i stacjonarnie. Usługa tłumaczenia na polski język migowy będzie dostępna zarówno online, za pośrednictwem aplikacji, jak i stacjonarnie. Usługi w formule stacjonarnej będą świadczone w przypadku bardziej złożonych spraw, kiedy tłumaczenie w formule online okaże się niewystarczające.

Usługa transkrypcji wypowiedzi fonicznej na tekst polski jest przeznaczona przede wszystkim dla osób słabosłyszących, późno ogłuchłych, nieznających polskiego języka migowego, komunikujących się za pomocą języka polskiego pisanego, jak również głuchoniewidomych. Usługa będzie realizowana w czasie rzeczywistym, online, poprzez aplikację za pomocą czatu i połączenia audio.

Usługa tłumaczenia dokumentów polega na tłumaczeniu pism, umów, regulaminów itp., z języka polskiego na polski język migowy lub zapis w alfabecie Braille'a oraz na przekładzie z PJM na język polski.

Centrum będzie też zapewniało realizację usług AAC w zależności od potrzeb w tym zakresie, zapewni również komunikację pomiędzy osobami potrzebującymi takich usług a specjalistami, którzy będą mogli udzielić wsparcia. Jednym z założonych w programie celów jest też stworzenie infrastruktury i sieci specjalistów na poziomie lokalnym.

Projekt będzie realizowany od I kwartału 2025 roku. Prowadzone w jego ramach działania mają pomóc w zniwelowaniu bariery komunikacyjnej i sprawić, że zatrudnienie pracownika z niepełnosprawnością narządów mowy i/lub słuchu będzie łatwiejsze i bardziej atrakcyjne dla pracodawców. Ułatwią one również komunikację między poszukującą zatrudnienia osobą z niepełnosprawnościami tych narządów, a lekarzem medycyny pracy.

Wobec niezadowalającej efektywności funkcjonującego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy, niskich wskaźników zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami oraz odchodzeniem od zatrudniania tych osób na chronionym rynku pracy (zgodnie z realizacją zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych), alternatywą może być zatrudnienie wspomaganego. W najbliższym czasie rozpocznie się w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizacja projektu pn. „Standaryzacja modelu zatrudnienia wspomaganego w Polsce”, którego celem jest przygotowanie rozwiązań umożliwiających wdrożenie modelu zatrudnienia wspomaganego jako trwałego rozwiązania wspierającego aktywność zawodową osób z niepełnosprawnościami. Jest to narzędzie nieobecne dotychczas w systemie instrumentów kierowanych do osób z niepełnosprawnościami. Projekt ma charakter koncepcyjny. Zakłada wypracowanie rozwiązań dotyczące systemu wdrożenia modelu zatrudnienia wspomaganego oraz samego tego modelu, w tym niezbędnych procedur standaryzujących obszar merytoryczny, organizacyjny oraz finansowy usługi zatrudnienia wspomaganego.

Odnosząc się do pytania o wprowadzenie zmian do katalogu schorzeń szczególnych, wskazanych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.), należy wskazać, że na ten moment zmiany takie nie są planowane. Należy jednocześnie przypomnieć, że zgodnie z art. 21 ww. ustawy, pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany (poza przypadkami ustawowo określonymi) dokonywać miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6%, a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Osiągnięcie wskaźnika 6% zatrudnionych osób niepełnosprawnych skutkuje zwolnieniem z obowiązku dokonywania tych wpłat. Wskaźnik ten może zostać obniżony w razie zatrudnienia osób niepełnosprawnych ze schorzeniami szczególnie utrudniającymi wykonywanie pracy. Katalog takich schorzeń został określony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 września 1998 r. w sprawie rodzajów schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz sposobu jego obniżania (Dz.U. nr 124, poz.820, z późn. zm.). Zgodnie z § 1 tego aktu, do schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych zalicza się m.in. głuchotę. Zatrudnienie pracownika ze schorzeniem szczególnie utrudniającym wykonywanie pracy powoduje, iż pracodawca osiąga 6 procentowy wskaźnik przy zatrudnieniu mniejszej liczby niepełnosprawnych pracowników, co oznacza, że zatrudniając mniejszą liczbę pracowników niepełnosprawnych, uzyskuje zwolnienie z obowiązkowych wpłat na PFRON.

Jeśli chodzi o kwestie zmian w systemie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, to aktualnie nie przewiduje się wprowadzenia zmian do systemu orzekania o niepełnosprawności, ukierunkowanych na odzwierciedlenie „rzeczywistych możliwości osób Głuchych na rynku pracy”.

Wskazania zawarte w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, w szczególności dotyczące „odpowiedniego zatrudnienia” oraz „szkolenia, w tym specjalistycznego”, mają charakter

uniwersalny i należy je ustalić w stosunku do każdej orzekanej osoby bez względu na rodzaj naruszonej sprawności organizmu. W toku prowadzonego postępowania o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, członek składu orzekającego (doradca zawodowy lub psycholog) ustalają odpowiedni rodzaj wskazań adresowanych do orzekanej osoby z uwzględnieniem rodzaju rozpoznanego u niej schorzenia oraz jego nasilenia. W przypadku zakwalifikowania osoby do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ocenie orzeczniczej podlega, czy osoba ta winna być uznana za niezdolną do pracy zarobkowej, czy też może podjąć pracę w warunkach pracy chronionej. Generalnie, w prowadzonym postępowaniu o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ustala się, czy osoba orzekana:

- zachowała zdolność do wykonywania pracy z wykorzystaniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji przez odniesienie się do wyuczonego zawodu, a w przypadku osób pracujących możliwości kontynuowania pracy w warunkach dotychczasowych,
- zachowała zdolność do wykonywania pracy z wykorzystaniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji przez odniesienie się do wyuczonego zawodu i możliwości kontynuowania pracy w warunkach innych niż dotychczasowe,
- utraciła lub nie nabyła zdolności do wykonywania pracy zarobkowej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krason

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/